

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4.00 зол.
Чвертьрічно 12.00 „
Піврічно 24.00 „
Річно 48.00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і допр.
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зол., Німеччині 7.50 зол.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бол-
гарії 7.50 зол., Австрії 7.50 зол.—
Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-24.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

З уваги на непевність завтрашнього дня пови-
нен кожний подбати чимскорше за забезпече-
ння свого життя в одинокому

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
НА ЖИТТЯ І РЕНТИ

„КАРПАТІЯ“.

Львів, Ринок Ч. 38 (власна каменниця).

Центральний Кооперативний Банк „Красвий Союз Кредитовий“

у Львові, Ринок, ч. 10.
ч. тел. 433. — Конто Почтової Штанди ч. 143.467. —
(власна каменниця при вул. 3. Мая ч. 15)
як Центральна Каса Українських Кооперативів
приймає вкладки ощадності, забезпечує їх у твер-
дій валюті та поміщує в наших кооперативах, щоб
піднести господарський розвій українського народу.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ 4. II. 1933. МЕДИКІВ 4. II. 1933.

Промова, яку виголосив Сталін на обід-
ному пленумі Центр. Комітету і Центр. Контр.
Комісії ВКП 7. січня ц. р. з нагоди покінчення
першої п'ятилітки і якою займаємось окремо, ви-
кликала величезне зацікавлення не тільки на Ра-
дянщині, але й у цілому світі. Сталін говорить
дуже рідко. Тим разом мовчав півтора року.
Врешті відізався, аби підсумувати досягнення
закінченої п'ятилітки і заповісти початок друго-
го п'ятилітнього плану. *Idée de manevre* зали-
шається далі, вона сама по собі щаслива. Нових
п'ять літ — може навіть чотири — це вам не 10
і не 20 або й безнадійно більше. Нехай далеко
оаза, але всетаки вона є на географічній карті
радянської пустині.

Сталін заговорив і хоч у його мові матеріал
більш ретроспективного характеру (завдання
першого року другої п'ятилітки представив Мо-
лотов), то проте висказав він теж думки дотич-
но 1933 року. Найважливіші з них: звільнення тем-
па нової п'ятилітки, поглиблення дотеперіш-
ніх надбань у більшій мірі, ніж добування нових.

В західно-європейській пресі появилася віс-
тка, нібито вже було постановлено, що 20. ц. м.
на засіданні Ц. Вик. Комітету Молотов висту-
пить в імені уряду з планом зміни внутрішньої
структури Рад. Союзу і що нібито постанову цю
тепер змінили на тайній нараді Сталіна з Моло-
товом і Ворошиловом. Боятися — мовляв — я-
вної контрреволюції. Скільки тут правди — годі
визнати. Невесела радянська дійсність дозво-
ляє на поширювання найфантастичніших вісток,
бо хоч „кризи в СРСР нема“, проте там багато
гірше, ніж у державах, де криза царить неподіль-
но і всевладно.

В. Север.

ПОМІЖ ДВОМА ПЯТИЛІТКАМИ.

На маргінесі промов Сталіна і Молотова.

Перша радянська п'ятилітка, що її проект
виринув на початку 1927 р., а справжня реаліза-
ція почалась 1. жовтня 1928 р., скінчилась саме
тепер разом із календарним роком. Тривала во-
на 4 роки і 3 місяці, хоча ці 3 місяці чогось про-
м'ячують у Радянщині, підкреслюючи гордо
зрискорене на рік темпо здійснення п'ятилітньо-
го плану.

Великий експеримент, до якого взялись
більшовики на просторі шостої частини світу,
заселеної дванацятю частиною мешканців зем-
ської кулі, — експеримент на найважливішому від-
тинку їхньої реформаторської діяльності, а
саме при перебудові хліборобської країни на
країну промислову, — цей експеримент, якщо
його висліді будуть трішки, чимало завдячува-
тиме свій успіх ідеї „пятилітки“. Ця п'ятилітка
стала щасливою *idée de manevre*. Вона зуміла
заасигнувати маси неабияким „добром“, вона
зуміла викресати в них цілу низку чеснот, як
саможертва, віра, амбіція і т. ін. Янта-Полчин-
ський, якого цікаві репортажі з Радянського
Союзу друкувались недавно у „Відомостях Лі-
тературних“, у розмові зі співробітником краків-
ського „Часу“ заявив між іншим: „Ідея п'ятиліт-
ки за глибоко сидить у міліонових масах моло-
ді, аби щонебудь могло її порушити, — вона
сама для себе є силою, що все горючить“.

Так. Але одно — ентузіазм для п'ятилітки
і її життєвого змісту, друге — брак заспокоєння
найбільше примітивних потреб радянських мас.
Більшовики, що прийняли повністю „матеріалі-
стичний світогляд“, всупереч йому спекулюють
уресь час на ідеалізмі, на посвяті мас, і в цьому
міститься справжній парадокс, що на дальшу
мету мусить бути грізний для їхнього режиму.
Вже тепер розростається все більше опозиція
навіть у колах найправовірніших комуністів,
рідшають лави ветеранів жовтневої революції,
одна по одній падають зорі з більшовицького
неба: після Зіновєва, Каменєва, Бухаріна — Ри-
ков, Смірнов, Томський... Не вважаючи на
страшні наслідки, що їх спричинило відібрання
партійного квитка (не лише моральна гільотина,
але і присуд коротати вік серед „лишениць“),
комісії для чистки партійних рядів ледви вспі-
вають з роботою — її багато. Особливо на У-
країні, де насильне насалжування колективів
і просто грабіжницька поведінка державних
чиновників, що вимітають всі хлібні резерви, на-
сторожила проти них все населення, більшовики
масово обвинувачують навіть дисциплінованих
членів комуністичної партії у саботажі, помочи
куркульським елементам, зриванні хлібозагото-
вок, і викреслюють їх за все те з реєстру членів
партії.

Не хочемо накреслювати тут цієї великої
цілості труднощів, що ними переповнена те-
пер радянська дійсність. Це занадто розшири-
лоб рамки нашої статті. Не збираємось теж во-
рожити скорого провалу червоної диктатури,
бо самі мусіли здержувати сміх, коли читали но-
ворічну відозву в князя Кирила до „червоної
армії“, в якій цей кандидат на царський престол
говорить про близьку годину визволення Росії
від більшовицького деспотизму. Мовляв — вну-
трішня ситуація в Рад. Союзі є того роду, що
більшовизм ось-ось лопне і червона армія му-
сить зберегти цілість Росії...

Саме тепер, коли зовнішнє положення С. Р.
С. Р. значно покращало, коли є вигляди навіть
на визнання більшовиків Зл. Державами П. Аме-

рики — зворотнє темпо покінченої з кінцем
грудня першої п'ятилітки на селі і в місті, в сіль-
ському господарстві і в промислі, довело радян-
ських громадян справді до крайньої нужди, а з
тим і до деяких актів розпуки. Це знову у свою
чергу викликало репресії московського уряду.
Шпенглер, автор славної книжки „Сумерк захо-
ду“, каже, що машина вбиває свого майстра, бі-
лу людину. Культ машини, що так сильно розго-
рівся на радянському сході, заступив потреби
будня, потреби в харчах, одязі, мешканнях, —
потреби найбільш примітивні, а без їхнього за-
спокоєння найбільший ентузіазм мусить погас-
нути. Недостаток є лихим дорадником. Через те
й зродились нові надії серед російської емі-
грації.

Але треба признати, що кремлівські волода-
рі все зміють завернути, коли бачать, що загна-
лись у сліпий переулоч. Вони нищать носіїв опо-
зиційної думки, зате їхню думку часто присво-
юють собі і реалізують. Вони готові радше зре-
зигнувати зі своїх ідей, ніж віддати чи ділитись
владою. Скільки-ж залишилось комунізму сьо-
годні в Радянщині, про це зайво хіба говорити.

З голосів польської преси.

Адольф Новачинський і Леон Васілевський.

„НЕ ЗЛЕТІТЬ КОРОНА ЗІ ШЛЯХОТСЬКОЇ
ГОЛОВИ...“

Адольф Новачинський, „ас“ ендецької пуб-
ліцистики, зробив ендекам прикру несподіванку,
— головною ендекам галицьким: він адорово ви-
лаяв своїх земляків за їх повну ігноранцію у
справах української культури та із свого боку
підкреслив величезні позитивні wartości само-
стійного українського культурного доробку. Мало
того: він накинувся на польські культурницькі
установи за легковаження, недоцінювання і пе-
речування творів українських учених, пись-
менників і мистців, а винув за те скинув, зовсім
слухно, на „чисто політичні причини“. А що
авторами тих „причин“ є на 100 відс. польські
ендеки, які так само на 100 відс. консервують
наслідки тих причин — то Адольф Новачин-
ський зовсім проречисто, хоч не називаючи лю-
дей по імені, весь час дезавував ендеків; тих
самих ендеків, які українську культуру націо-
нальну трактують *per „non est“* і воїх зусиль
вживають, щоб її до фактичного стану „*non est*“
звести...

Зовється ота обширна стаття А. Новачин-
ського „Вернигора“, а появилася у варшавському
полудневому щоденнику „АВЦ“ ще і. ц. м. По-
чинає автор від похвали під адресою польського
поета Чеховича, що взявся перекладати Павла
Тичину.

І в Празі і в Ковні існують вогнища чи
пропагандові-експозитури русинського (укра-
їнського) (автор уживає постійно такої по-
двійної термінології — Ред.) культурного роз-
витку. У нас, із чисто політ. причин широко ві-
домах та вормуючих всілякі взаємини ано-
мально, нема буквально найменшого поняття,
що там пишеться і що там твориться у майже
семіміліоновому „комплексі“ наших спів-
громадян“.

Влаштує на захоплення польської публіки
живішими письменниками (Аш) та театр. це-
лями („Дибук“) — автор ливується, чому поль-

ська публіка не знайомиться з творами повісте-
вої і сценічної літератури української, яка те
суперництво може знаменито витримати. Пере-
повідь передвоєнні наукові і літературні поль-
сько-українські зв'язки (Оркан, Виспянський,
Третяк, Леон Васілевський), каже про перерив
уських зв'язків наслідком війни та повозних
відносин, вкінці стверджує, що нині українською
літературою, музикою, малярством, музейниц-
твом, народним мистецтвом, театром — займа-
ються уже не лише литовці й чехи, але й англій-
ці, французи та німці, канадійська та американ-
ська преса — „зате Варшава ані ду-ду“.

Адольф Новачинський, називаючи себе „ла-
іком“ і в тих справах „не-спецом“ — хоче „впа-
зати дорогу компетентним і заінтересованим“. Вказує і в той спосіб, що наводить довгі реєстри
прізвищ та уставов із різних ділянок україн-
ської культури. Отже: галицькі й наддніпрянські
музеї та ті безцінні скарби, які в них зібрані;
малярі, їхні організації, видання, виставки й
успіхи на рідній землі та в широкому світі; літе-
ратурні періодики: наукові й белетристичні
твори — і т. д. і т. д. Не всі дані, наведені автором,
зовсім вірні: деякі переплутані, деякі неправиль-
но навіглені, деяких вартівіших речей не зга-
дано, інші менш вартісні не зовсім заслужено
підкреслено. А проте в усьому тому досить ха-
отичному матеріалі видно щирю волю автора зі-
брати яменно інформації про українську куль-
туру та щире здивування її великими вартостями.

З побіжного й принагідного нариса бачимо,
що можна у тому усьому „новий світ“ відкрити,
пізнати, виробити собі думку про всі можливо-
сті й евентуальності у будучині та про куль-
турний стан у теперішньому... Нікому не але-
тить з голови шляхотська корона, коли огляне
львівський музей, де зібрано до 200 ікон, деякі
із XV ст. Якщо надеться том тавих добрих
вовель, як колись Стефаника „Кленові листки“,
варті перекласти їх хочби для тих, які не на-
солоджуються чужою перекладами уже кри-

А. Пясецький С. А. Краків

Фабрика чоколяди

по-уваж: у великій виборі безконкурентний роду сметанової, м'якочної десертної чоколади, як також різносортовні кармеліки і цукри. Не шумною рекламою, дарунками у гніді ласощів шаста, бонанами і т. ін., але якостями аляжментними виробами, прирідженнями і гарантованими чистими сиринцями хочемо здобувати прирідження аляжментних код, даючи одночасно своїм виробам приступніші ціни.

Замовлення приймає

Народня Торговля, Львів

міваляй, фекалія, копролалія. Ходимо юрбою на совітські фільми, то від біди могли б і якусь українську песу побачити на сцені, чи українську фільму скомпонувати й накрутити. Автологію молоді української поезії теж можна би стравити, не даваючись. Уладили виставку різьб і образів у Парижі, де не роблять з вісарижу, то й у Варшаві ми оглянули б собі спокійно...

Після усіх тих розумних слів — вже трошки більш по едещки звучить зворот на тему імпріалістичних теорій „Юнака“, який чейже не в організмі науковим, літературним чи мистецьким. Вовж, той уступ статті не обнижує вартості цілості П „тевору“, яким є охота пізнати українську культуру та П — шанувати.

ЧОМУ?

Про новий польський журнал (місячник) під назвою „Бюлетин Польсько-Український“, якого перше число вийшло у Варшаві в листопаді мин. року, а друге маємо ось тепер перед собою, — треба буде написати кілька слів окремо. Нині загадаємо лише, що це журнальчик дуже цікавий, редагований живо, підходить до української проблеми пристойно, хоч ще не зовсім ясно і зрівноважено, та що репрезентує нову групу польських гейб-політичних романтиків, які проте надто реально глядять на сучасні національні відносини у Польщі, щоби з ними погоджуватися.

У другому числі того „Бюлетину“ знаходимо — після короткого редакційного елегійного вступу на тему останнього нового загострення настроїв — статтю Леона Василевського п. н. „За шляхи порозуміння“. Це — мабуть — одна з найкращих статей того старого польського політика й публіциста, яку ми читали в останніх роках. Писана — очевидно — з польського патріотичного становища, але стаття гідна і розумна.

Перестерігаючи польських молодих ідеалістів перед надто рожевими надіями на успіхи їхньої пресової акції, автор пригадує історичні польсько-українські спори за територію, за кордони, та стверджує існування взаємних вимог, яких — взаємно — обі сторони не можуть прийняти. Тому радить не казати про питання міждержавних польсько-українських відносин і т. д., лише про той цілий ряд справ, які вже нині треба поладити у Львові, Станіславові, у Бересті і Луцьку...

На жаль, українці не можуть нині говорити з нами „як вільні з вільними та рівні з рівними“. Тому на нас, поляків, паде перед усім завдання створити умовини, в яких і польсько-українські відносини вийшли б на нові шляхи, бажані для обох сторін.

Автор є проти творення безвартних формул, які ще й викликають (слухне) підозріння, що вони є лише тактичним викрутком.

Що кому прийдє нині з того, що висловимось якнайбільш ентузіастично за самостійність України аж по Кавказ, коли в справах, розмірно досить дрібних, які проте заторкують наш стан посідання, будемо кермуватися готентотською мораллю? Чи бачучи, що в тих щоденних справах кермуємося непередбачливим обміркуванням спільних інтересів дальшої

будущини, але загумінковими мотивами, опертими на тісному національному егоїзмі, не звернутись вони до нас з закидом, що радо жертвуємо заглобівські Нідерлянди, бо це нас нічого не коштує?

Опісля іде черга багатомовних запитів під адресою керманців польської нац. політики й усіх поляків:

„Чому напр. постанови нашої конституції, які заповідають рівноправність українському населенню, остають на практиці так часто мертвою буквою? Чому молодий українець, що скінчив українську державну гімназію, мусить їхати на вищі студії конче до Чехословаччини, щоби шойно після їх тамопнього скінчення працювати успішно на своїй рідній землі? Чому на Волині нема майже зовсім українських шкіл, хоч українська людність

творить там величезну більшість, і чому існує там двомовне навчання навіть у тих школах, в яких цілковито нема польських дітей. Чому висвілікований і льояльний учитель українець може вчити польські діти на Помор'ю чи в Кельцах, але часто не може вчити польських дітей у селі, з якого сам походить? Чому в Києві, Харкові й Одесі виходять коштом наїздницького совітського уряду не лише агітаційні брошури, але й сотки українських наукових творів, коли в бюджеті Річпосполитої нема ані сотика на Т-во ім. Шевченка у Львові? Чому у польській державі ведеться у православній церкві україножеру російську політику супроти українців?!

Автор має повну слушність, коли вважає щиро відповідь на ті запити далеко більше вартною від усіх політичних формул.

Перед новою сесією Союзу Народів.

Нова сесія Союзу Народів, що має розпочатися на днях, викликає покищо дуже мале заінтересування в інтернаціональних колах Женеві. Заінтересування цього не збільшив і останній наступ японців на південь від великої стіни та здобуття Шан-Кай. Куангу, що тут вважається початком заняття цілої провінції Йоголь. Події на Далекому Сході безнадійно перегнали відомі заходи Союзу Народів. Формально в Женеві займаються далі японсько-китайським конфліктом. Китайська делегація подала до Союзу Народів традиційний протест проти нового нападу японців. Японський уряд зі свого боку відповів традиційними запевненнями, що Японія не має жадних заборних плянів і не має найменшого наміру продовжувати наступ на Пекін чи на Тіен-Тайв. Щож до Шан-Кай-Куангу, то його заняття лише тому, що там концентрувалась китайська армія, готуючись до наступу на Манджурію. Таким чином події на Далекому Сході розвиваються, поминаючи Союз Народів. Фактично Китай виконує вже свою погрозу перевести загальну мобілізацію та боронитися власними силами проти японського наступу. На Далекому Сході фактично прова-

диться війна. Північ та Південь Китаю еднаються у спільній обороні. Представники Китаю в Женеві післяли телеграму до китайських генералів, закликаючи їх перевести всі заходи, потрібні для оборони держави. Страшні морози стримують тим часом розвиток воєнних операцій, але з весною війна запалає знов. І хто знає як довго вона буде ізольованою.

У Женеві тимчасом на першій плані стоять справи економічні. Але праці конференції в справі заведення сорока годин праці на тиждень не обіцяють успіху. Зл. Держави формально не беруть у них участі, покликаючись на те, що в Америці праця фактично й так скорочена. Радянщина не бере участі ніби тому, що тут не обговорюють інших справ, у дійсності ж у тому, що не бажає якихось обмежень примусової праці. Найбільше уваги притягають до себе праці підготовчого комітету до економічної конференції у Лондоні, від якої сподіваються заходів, що починаються до поборення світової кризи. Але надіяться більших успіхів на економічному терені ніж на політичному причини властиво нема.

(Укр. Бюро в Жен.)

Французький страх перед Німеччиною.

ПАРИЖ, 20. І. ПАТ. Б. прем'єр Еріо виступив учора відчит про міжнародне положення Франції. Торкуючись французько-німецьких взаємин, промовець вказував на небезпеку, яку представляє для Франції Німеччина з її 62 і пів мільонами мешканців у порівнянні зі 40 мільонами людності Франції. Німеччина, якою править генерал ф. Шляйхер, що мілітаризує німецьку молодь і святкує всі воєнні й царські роковини,

мусить недокоїти Францію, пригадуючи її минулину. Франція мусить зробити все для забезпечення мвря. Опісля Еріо вичислив справи, які стануть незабаром актуальними у взаєминат обох країв. Першою умовиною добрих французько-німецьких взаємин мусить бути моральне розбродження Німеччини та зліквідування справи авшлюсу, якою Німеччина хотіла би зміцнитися 7 мільонами австрійських німців.

3 мряковиння Волині.

Чи кінець регіоналізму?

Волинь, 11. І. 1933 р.

І.

Як уже повідомляло „Діло“, всі волинські санайційні часописи скомасували з новим роком в один тижневик „Волинь“. Цей тижневик безумовно є голосом тих чинників, які дають напрям сьогодишній політичній лінії на Волині. Тому передову статтю „Волинь“ в ч. 2 п. н. „Креси“, що має всі признаки програмової статті, не можна обійти мовчанкою.

Головний мотив згаданої статті такий:

„Справа східних земель Річпосполитої не може бути трактована, як завдання звичайно регіонального характеру. Ця справа, в силу наших великих історичних традицій і завдяки своїй природній (?) динаміці, буде творити в нашої держави одно з основних і винятково актуальних завдань.“

Минуло всього чотири роки, як була проголошена й широко розрекламована „нова політична правда“ на Волині — регіоналізм: спільні „хати“, мистецтво, культура й „котлодок“ чи пак — економічне життя. А сьогодні ті самі чинники кажуть, що, мовляв, усе це дурниці. Є вищі завдання, що впливають з великих (!) традицій і динаміки...

Українське громадянство Волині відразу зрозуміло порожнечу й оманливість регіоналізму. Але як сьогодні виглядають усі ті одиниці, які повірили, що за цим сірим мряковинням ховається краша доля українського народу?

Щоби краще й повніше зрозуміти це українські неофіти „регіоналізму“, зачитуємо деякі місця із згаданої статті, а саме: про підстави до такого присуду регіоналізму й висліди з нього на будуче.

Підстави, як сказано в статті, в історії, традиції і „динаміці“, а не в якихось соціально-біологічних, етичних, правних чи просто в практичних нормах, а саме:

„Встала з могили польська державна раша, з нею встали, в маєстаті традиції нашої історії (дзюоф), великі справи, що творять зміст нашого життя й державного розвитку. Одною з них без сумніву є справа східних „кресів“ Річпосполитої“.

А далі:

„Органічний звязок Польщі із східними кресами... „уформлення життя цих земель“... „творення“

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС“ тому, хто купить 5 шт. за 1.— зод. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відвортно.

Хто поедложит цей вирізок отримат 5-ий ножик безплатно.

ДЛЯ ДІТЕЙ, ЯКІ НЕ ЗНОСЯТЬ ТРАНУ

магістра А. БУКОВСЬКОГО, що має в собі вітамінну чинність ЗБІЛЬШУЄ ВАГУ ТІЛА ПОПРАВЛЯЄ АПЕТИТ ПОБУДЖУЄ ПЕРЕМІНУ МАТЕРІ. Вистерігатися безвартісних фальшивих виробів і підробок.

Живі риби

всі купують у першій гігієнічній продажі живих риб, маринатів і делікатесів у відомій фірмі
Бернард Ціммерман,
 Львів, ул. Legion 45. Тел. 59-57
 „Старозаконна 2. „ 71-54

органічного зв'язання між тим, що польське, і тим, що польським — у значній походженні — не є... „Зна-влася можливість відбудови в тому (місцевому) житті властивих йому цінностей“ (?)... „Такою спільною справою (для всіх „кресів“) є завдання польської (а не регіональної) культури“... „урегулювання в нашій державі православної ісповідання“ (?)... „завдання освітньої політики, перебудова рільного устрою й т. д.“

Досі писала так лише ендецька „Земля Волинська“, що змерла одночасно з народженням „Волиня“. Чи часом її душа не переселилася до нового санітарного часопису й не проголосила смертного присуду регіоналізмові й звороту до „великих традицій“? В кожному разі факт залишається фактом: з могил виходять стародавні гнилі.

І чогож вони бажають собі для відновлення „великих традицій“ Заглоб і пушення в рух спинених історією „динамомашин“?

Висловлене це в кількох дуже виразних словах: „позиції в державному бюджеті на справи кресів“. Щоби злагіднити такий різкий скок з висоти „історичних традицій“ до скарбової кати, „Волинь“ просить: бодай „узгляднення в бюджеті спеціально важких з загально державного погляду „кресових позицій“.

Словом: грошей на ведення вже не регіональної, а загально-державної політики. Само собою розуміється, в першу чергу — на видавання „Волиня“.

А потім:

„З загально державної точки погляду шкільництво на наших кресах вимагає винятково прихильного трактування (!)“.

Розуміється, тут говориться не про українське шкільництво й не про прихильність до зложених шкільних декларацій.

А далі:

„Не менше яскравою позицією є політика зміни рільного устрою і т. д.“.

II.

Хіба це не хаос, не мряковиння, що цілковито обезформлює життя нещасної Волині?

По вулицях плентаються зредуковані й безробітні. Бідняки вже не мають хліба. Крадіжкі стають останнім „варстатом“ для безробітних і голодних. Рільництво завмирає. Комунальні господарства переживають сухоти. Незадоволення серед мас швидко зростає. Бракує повітря для віддиху, як перед хуртовиною.

І в цьому мряковинні життя встають з могил волинські Заглоби та витягають руки до скарбових скринь і шаф за грішми на „реститування“ страшних, з погляду сучасності, традицій і страшних чинів минулих.

Що „меншини“ досвіди народів! Що новітні умовини життя! Заглоби, практика дідів-прадів — ось джерело...

Але джерело мряковиння, жаху й бурі.

Senex.

Інтервенція Америки на Сході.

У справі японсько-радянського конфлікту на Далекому Сході зайшли два нові факти. Передовсім Зл. Держави рішили інтервенювати, даючи інструкції своїм дипломатичним представникам у Лондоні, Парижі й Женеві, щоби вели політику пошанування міжнародних зобов'язань й незалежності нової манджурської держави.

Ця вістка викликала в Женеві велике враження, тим більше, що вона зустрілася з відповіддю Японії, яка не годиться на участь Зл. Держав у дальшій мировій акції Союзу Народів, та відкидала всякі компромісові пропозиції комітету

19-ох, що займаються китайсько-японським конфліктом.

У зв'язку з тією відповіддю Японії комітет 19-ох задумує замкнути справу конфлікту на Далекому Сході, описуючи остаточний рапорт, який містив би поручення, оперті на відомому рапорті манджурської комісії Мітона. Цей рапорт, як відомо, в для Японії неприхильний. Зладження остаточного рапорту Союзом Народів зробило би кінець дальшій мировій акції в японсько-китайському конфлікті і могло би дати в практиці Китаєві вільну руку супроти Японії.

Замерзло 380 китайських вояків.

Як повідомляють із Шангаю, японські стежі найшли в горах Такушан на корейській границі 380 замерзлих китайських вояків. Був це відділ, якому японське військо відтяло відворот

і який шукаючи виходу, дістався на сам вершок гори. З того місця китайці ставили 14 днів завзятий опір японцям. Врешті найшли їх замерзлих, з крісами в руках, готовими до стрілу.

ПРИ ТЕРПІННЯХ СЕРЦЯ та зваженні посуд, нахило-мі до удару і апоплексичних атак, натуральна гірка вода „Franciszka-Jozefa“ запевнює лагідне випорожнення без напруження. Поручувано лікарями.

Турецькі замисли.

Турецькі урядові кола обмірковують проект переименувати мечет св. Софії в Царгороді на музей візантійського мистецтва. Тим способом турецький уряд хоче скинути зі себе перед загрозою підозріння магометанського фанатизму й турецького націоналізму. Одночасно хоче стягти до Царгороду мужниих туристів, зібравши в тому музеї всі скарби візантійського мистецтва, розкинені досі по всіх містах Туреччини. В Царгороді думають, що цей проект дасться легко зреалізувати, як свідчить справа давньої візантійської церкви св. Ірини, переименованої на військовий музей.

Відкинені виборчі протести.

Найвищий суд у Варшаві розглядав 18. ч. м. справу 5 протестів, зголошених українцями й польськими партіями Центроліву проти висліду виборів до сейму з округи ч. 55 (Золочів, Збо-рів, Камінка Стр., Броди, Радеків, Бібрка, Перемішани, Рогатин, Жидачів, Бережани). Найвищий суд відкинув усі протести.

КУЗИНКО

купи щось у парфумерії

ФЕДЕРА

Львів, Сикстуська 7.

Якщо покличешся на оце оголошення, дістанеш для мене

ДАРОМ

гарне йо-йо „Сальферс“.

Російський федералізм.

Під таким титулом приносить „Журнал де Женев“ дуже симптоматичну передову, пера відомого Віляма Мартена з нагоди десятиліття перетворення Радянщини у федеративну державу. Радянський федералізм побудований на цілком іншій основі, як у Німеччині, Зл. Держав чи у Швейцарії. Доля нації старої Росії була різна, деякі з них вдержали свою самостійність, а інші втратили її, як „нещаслива Україна, засмучена Грузія, Азербейджан та інші“. Національні рухи примусили радянський уряд завести федералізм, але він міг зробити це тим легше, що основою держави для більшовиків є не спільність мови чи національна єдність, а спільність суспільної концепції. Формою федерації радянської є реге-монія одної держави над всіма іншими. Під формою відмінності кожної республіки ховається в дійсності жалка одноманітність. Незалежність на терені уживання рідної мови має справді поважне значіння; коли Росія повернеться колись у ліберальну державу, єдність державної мови не дасться вже ніколи привернути, колиж вона западеться в хаос, тепер є вже зародки майбутніх держав. Булоб хибно думати, що сфедеровані держави можуть робити, що хочуть. Навідворот: автономія в них лише адміністрація під більшовицьким доглядом. Але ані адміністрація ані навіть уряд на Радянщині тепер нічого не значать. Силу має лише партія. „А вона ані федеративна, ані децентралізована. Вона наскрізь централізована в руках її шефа, Сталіна“. Всі республіки терплять подвійне поневолення: диктатуру партії та одноманітність соціальної концепції. Деж тут федералізм? (Укр. Бюро в Жен.)

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

КООПЕРАТИВНА ПЕКАРНЯ
„Золотий Колос“
 Львів, КУЛЬПАРКІВСЬКА 22, Тел. 32-53
 поручає щоденно свіже різноманітне печиво по знижених цінах. До пабута у всіх складящих Нар. Торговлі, Масловою і українських силках. Замовлення погоджуються в кожній порі разом з доставкою.

Комунікат Союзу Українок.

Головний Відділ Союзу Українок у Львові подає до загального відома, що на своєму засіданні в дні 16-го січня 1933 р. порішив одноголосно на основі § 25 б) свого статута виключити п. Дарію Бабюкову з Рогатина з членів Союзу Українок за її шкідливу для Товариства діяльність.

За Головний Відділ Союзу Українок у Львові:

Мілена Рудницька в. р. голова,
 Олена Шепарович в. р. за секрет.

Свято Йордану у Львові.

Львів, 20. січня 1933.

Як у попередніх роках, так і цього річчя водосвяття стягнуло величезні маси народу, що заповнили щільно не тільки ту частину ринку (район Нар. Торговлі й аптики Терлецького), де відбувався обряд свячення води, але буквально цілий ринок з усіх чотирьох сторін. Причинилася до цього очевидно не тільки величезна популярність того свята серед львовян і давня традиція, по якій свято Йордану відбувається від не-пам'ятних часів на львівському Ринку, але й розмірно добра погода і відсутність морозу.

Свято почалося богослуженнями у всіх львівських церквах. Найторжественніше випало воно в церкві Преображенській, де архієрейську Службу Божу відправив Преосв. д-р Бучко. Після заамвонної молитви рушив у 10. год. процесійний похід з церкви на Ринок, а з ним процесії з усіх львівських церков під проводом свого духовенства. Впадали в око особливо прегарно вишивані хоругви і фелони та прапори українських установ.

Акту водосвяття довершив Преосв. еп. Бучко в асистії всіх членів митрополичої капітули і численного духовенства, після чого поблагословив зібрані маси. По закінченні водосвяття рушив церемоніальний похід з поворотом до Преображенської церкви. В поході, що робив незвичайно імпозантне враження, бачили ми представ-

НАЙСИЛЬНІШІ
БОЛІ ГОЛОВИ
 ПРОГНАЄ
KOWALSKIN
 АЛЕ КОНЧЕ З ТИМ
 ФАБРИЧНИМ
 ЗНАКОМ
 СЕРЦЕ
 У ПЕРСТЕНІ
 FABRYKA CHEMIKOWSKA WARSZAWA

ників наших культурно-освітніх та економічних установ, великі ряди членів товариств: „Зоря“, „Сила“, „Воля“ (з прапорами), „Міщанське Братство“, „Будучність“, студентське т-во „Обнова“, „Марійське Т-во Пань“ і ін. Співав, як щороку, великий хор питомців, грала оркестра „Зорі“. Цілий ринок гомонів від прекрасних арій українських колядок і щедрівок, співаних чи то хорами чи учасниками поодиноких процесій. Образ справді незабутній!

В часі свята весь рух у центрі міста був припинений. Порядку ніде не порушено, тільки вже після покінчення водосвяття, коли духовенство відступило від криниці, пустив хтось з юрби у повітря три голуби з червоними транспарентами. Це вперше у святі Йордану виступили з того роду демонстрацією львівські комуністи.

В тому самому часі відбулося ще водосвяття для вояків греко-кат. обряду львівського гарнізону перед статуєю Матері Божої на Марійській площі. В цьому святі взяли участь представники військової і цивільної влади. Були теж делегати деяких москвофільських установ. Відправляв військовий священник Озінкевич в асистії о. Ярославича і Яворського та кількох латинських військових капеланів. Грала оркестра 40. п. п., почесний відділ віддав три сальви. В цьому році ніякого хору у цьому святі не було.

Зміна адреси 1 зол. Можна прислати пошто-вими марками.

СТРАЙК АВТОБУСОВИХ РОБІТНИКІВ.

ЛЬОНДОН, 20. І. ПАТ. Около 3.000 автобусових робітників у Лондоні почало нині страйк наслідком введення в життя нового плану поділу служби. Робітники, зняті в Ситі, що живуть на передмістях, відчувують у зв'язку з цим деяку невигоду.

ЗРЕДУКУВАВ СВОЮ ПЛАТНЮ.

Президент Франції зредукував свою платню на 10 проц. Платні міністрів зредукують також на 10 проц.

ВІДЛЕТІВ НА РЯТУНОК І САМ ПРОПАВ.

ЛЬОНДОН, 20. І. ПАТ. Капітан Говп, що відлетів шукати пропавшого летуна Гіклера, пропав тепер сам в околиці Ветергорна.

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ ПАНЦИРНИК.

У Кільоні спустили на воду новий німецький панцирник „Дойтшлянд“.

ПРОДАВАЛИ ПАМ'ЯТКИ СТАРОВИНИ.

АТЕНИ, 20. І. ПАТ. Цілі Ацени схвилювалися на вістку про сенсаційну аферу нелегальної торгівлі пам'ятками старовини. Аферу викрили наслідком газетної новинки проф. Арвантіноса. Арвантінос обвинуватив Метрополітен Мюзум у Нью-Йорку, що нелегально купив вивезеного з Греції, величавого на 2 м. високого Аполла. Кустош Нью-Йорського Нац. Музею сказав, що статую викопали в Атиці.

На основі тих ревеліцій грецька поліція вислідила, що гурт селян з околиць Маркіза та Коропі систематично розкопував руїни в Анависос в Атиці, де був старий цвинтар з микенської доби. Знахідки продавали антиквареві в Афинах, Русу.

Літом 1932 р. тамошні селяни викопали недалеко Малісургу в Анависос мраморну статую, яку продали за 100.000 драхм антиквареві Русу. Русу насамперед розібрав статую на кілька частин і вивіз їх крадьки за кордон та продав за 300.000 доларів Метрополітен Мюзум у Нью-Йорку.

Слідство виявило, що кілька літ тому той сам Русу вивіз до Німеччини статую Аполла та продав її за 1.800.000 золотих марок.

Найдені під час ревізії у Русу та його спільників старинні предмети сконфіскували та передали до археологічного музею в Афинах. Ведуть далі слідство, яке стає шораз сенсаційніше.

НОВИНКИ

— До відома львівського громадянства. В неділю, 22. січня ц. р. в 10. год ранку відбудеться в архикатедральній церкві св. Юра у Львові архиєрейське богослуження в наміренні українського народу. Надіємося, що українське громадянство візьме масову участь в цьому богослуженні.

— Виступи М. Голинського у Львові. До останньої новинки під тією назвою додамо, що М. Голинський виступить в опері „Аїда“ (Радамес) не 26, як було подано, а в неділю 29. січня (3-я година попел.).

— Вистави українського театру у Львові. До Львова приїжджає 27. ц. м. на чотири вистави трупа театру ім. Тобілевича, що належить до Кооперативи Український Театр у Львові. Трупа гратиме у залі театру Ріжнородностей (Народний Дім). У репертуарі є три новинки: американська комедія „Роксі“, що мала у свій час величезний успіх на сцені львівських міських театрів і дві оригінальні п'єси „Боярину“ Лесі Українки та „Мотрю“, інсценізовану перерібку з повісті Б. Лепкого, Лужницького-Лісевича.

— Вистави у Т-ві „Зоря“ у Львові. В неділю 22. січня ц. р. в год. 12. в полудне відбудеться в Т-ві „Зоря“ при вул. Вірменській 25 відчит інж. Романа Білинського п. н. „Психотехніка і її примінення у промислі і торговлі“ — для членів і їх родин та запрошених гостей. — Пополудні в 5. год. для ремісничої молоді проф. д-р М. Панчишин виголосить реферат від Гігієнічного Товариства „Про туберкульоз“ зі світляними образами.

— Французька фільма українця. 17. січня, як довідуємось із париської преси, відбулась прем'єра першої великої праці нашого земляка, кінового режисера Євгена Деслава „Райська птаха“. Оригінальний текст появилася спершу в А-мериці. Тепер ця фільма йде одночасно у найбільшому кіні в Парижі та Лондоні. Акція фільми відбувається на Таїті; в головній ролі Долорес дель Ріо.

— Український композитор у львівській фільгармонії. Найближчий симфонічний концерт львівської фільгармонії під дир. А. Дожицького буде особливо цікавий для українського музичного світа. Поруч із творами Баха й Моцарта — вперше буде виконана „Сюїта“ Антона Рудницького для великої оркестри. Цією точ-

кою програми диригуватиме сам композитор. У концерті виступить також, як соліст, піаніст Г. Мерріне (Нова Зеландія). Концерт відбудеться у Великому Театрі у Львові в середу 25. ц. м.

— Український концерт у Брюсселі. Дня 11. лютого відбудеться у Брюсселі заходом концертового товариства Ліверінс вечір українських пісень і танків на дохід українських студентів лювєнського університету. Хори під орудою Р. Степаняка відспівують думи, коляди, щедрівки та народні пісні, а танці виведе І. Логан. Після концерту завбала.

— Обікрали кооперативу „Пласт“. Минулої ночі невідомі злодії вломалися до кооп. „Пласт“ у Львові, Городецька 95., звідки забрали черевиків і іншого спортивного знаряддя на суму кількості золотих. Шкода обезпечена в „Дністрі“.

— „Курер Вечорні“, новий польський щоденник, почав виходити у Львові з днем 19. ц. м.

— На доживлювання шкільної молоді. Управа м. Львова призначила 16.000 зол. на доживлювання бідної молоді при 50 міських народних школах.

— Болгарський вплив на початки українського мистецтва. На таку тему виголосить в українському науковому інституті в Берліні виступ Д-р Антонович, проф. українського університету в Празі.

— Землетрус на Покутті. В четвер, 19. ц. м. дарся чути в Коломиї і на цілому галицькому Покутті легкий землетрус. Після глухого гуркоту люди відчували одно потрясення, при чому задреміли у вікнах шибів і заколихалися в мешканнях меблі. Долівка дрожала як при переїзді вантажного самоходу. Землетрус тривав 3 до 4 секунд.

— Податкові залежності в Польщі. Обчислюють, що податкові залежності в Польщі досягають загальну суму 1 мільярд 400 міль. зол.

ЛЕЩАТАРСЬКІ ВІТРІВКИ.

штани, жакети, рукавиці, сорочки і т. ін. продукує і продає по цінах фабричних: Фабрика білизни та охоронних одягів „РЕНОМА“, Львів, Слонечна 9. Відпродавцям даємо знижку.

— Арештування комуніста. Політична поліція у Львові перевела ревізію в мешканні студента політехніки Володимира Біласа. Найшла комуністичну літературу й рукописи, приготувані для комуністичного часопису, що має виходити у Львові. Біласа арештовано.

— Кара на екекатора-душегуба. Окружний суд в Коломиї засудив на 2 і пів року в'язниці екекатора зі Снятина, Йосифа Дзялинського, що підчас стягання залежностей застрілив з револьвера на подвір'ї наймита гр.-кат. пароха в Русові.

— Пожежа фабрики. При вул. Зелений ч. 20. у Львові згоріла фабрика карт до гри „Карпат“. Шкоду обчислюють на мільон золотих. Фабрика була обезпечена на 70 тисяч доларів. Причиною пожежі був недокорек папіроски, кинений необережно робітником.

— Піч замість огнетревалі каси. Маєр Гандельман, купець в Сульмежицах біля Ченстохови залягав з більшою сумою податку. Побояючись екекатора, ховав гроші і цінні речі до печі. З часом найшлося в тій касі 600 зол. готівкою, два векслі по 2 тисячі зол. і біжутерія на загальну вартість 10 тисяч зол. Недавно мати Гандельмана, не знаючи про сховок сина, хотіла огріти на ніч кімнату і запалила в печі. У вогні пропав цілий скарб купця.

— Цсаревич хоче бути вченим. В Берліні пробує від кількох тижнів син б. австрійського цисаря Карла, архикн. Отто Габсбург під іменем князя Ф. Бар. Він скінчив правничі студії на університеті в Левен і пише в Берліні докторську працю з міжнар. права. Свому окруженню каже, що політикою не займається і хоче посвятитися науці.

— Корабельні катастрофи. На Червоному Морі згорів норвезький корабель „Таронга“, що вів 12 тисяч тон австралійської бавовни. Залога врятуалася. Слідство в справі пожежі французького корабля „Атлантік“ ствердило, що вогонь поєднався правдоподібно наслідком короткої електричної злуки. Пожежа вибухла після морської бурі, що ушкодила корабель в багатьох місцях.

— Ріжні вістки. Президент французької республіки Альбер Лебрен з нагоди Нового Року помилував 206 засуджених військовими судами; ще 267 справ він має розглянути. — У 1935 р. буде у Парижі зїзд американських учасників великої війни; на зїзд приїде з Америки 20.000 осіб. — Де Валера висловився у своїй виборчій промові, що передбачує повне відокремлення ірландської держави від Англії. — У ріжних містах Барцельони вибухло 18 бомб підкладених синдикалістами, революціонерами; матеріальні шкоди великі, людських жертв нема. — В Італії

МИХАИЛО РУДНИЦЬКИЙ**МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ**

Обємом 244 сторін. Ціна 3.— зол. Для передплатників „Діла“ 2.— зол., із порученою пересилкою зол. 3.10. Замовляти в Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10, або у всіх українських книгарнях.

в місті Кальтаджірове викопали 50 кістяків, яких походження вчені означають на час 2000 літ перед Христом. — У Москві помер у 71 р. життя головний диригент опери Вячеслав Сух. — Вулкан Кракатав знову вибухає; одночасно на морі лютують бурі. — У Роттердамі згорів театр „Арена“. — Два радянські криголами „Ленін“ і „Руслан“ доїхали до „Малигіна“, що застряг із залогою серед ледів; через бурі не можна покинути його спасти. — За 15. і 16. січня на французькій Рів'єрі було 8 самогубств. — Нью-Йорському банкірові Орляндю Гарріманові вломники забрали дорожні цінності на 50.000 дол. — Уругвайська преса приносить звістку, що Троцький звернувся до уругвайського уряду з проханням дозволити йому поселитись у Монтевідео. — У Чиле уряд ставить законопроект про передачу дрібним хліборобам усіх великих маєтків у краю.

— Столиця гарамантів. Італійський професор Фробеніус, що їздив в урядовій експедиції до середньої Африки, найшов у віддалі двох днів їзди від Убарі руїни міста, що мали всі ознаки давньої цивілізації. На думку Фробеніуса це столиця народу, про якого згадає Геродот, — гарамантів. Гараманти жили там 9000 літ перед Христом і мали високу культуру, чого доказом є мистецькі рисунки на стінах їхніх печер. Згодом вони покинули цю країну і переселились до Судану, але одно із племен, що живе там досі можна вважати їхніми нащадками.

— Комуністична пропаганда. В агітаційних курсах в Москві, Ленінграді і Харкові бере участь коло 900 осіб, що походять з Польщі. Вони призначені спеціально для комуністичної пропаганди в Польщі. В програмі курсів кладеться великий натиск на пропаганду безбожництва.

— Неграмотний мільонер. Сенсацією в Лондоні був цими днями мури Браві із британської Гвіяни острова Підусен. Це мільонер, який не зміг писати ні читати, але підписує векслі на тисячі хрестиком, як усі неграмотні. До Лондону приїхав він за машиною для сполоскування піску, з якого добуває золото. Він має за собою 30 літ тяжкої праці на ріжних копальнях золота. За останні свої гроші він наняв кількох робітників, що почали шукати золота на маленькому острові і хутко став мільонером.

— Пригода летунок. Дві молоді англійські летунки Пейдж і Сейльбаркер, що відбували лет з Капштату до Європи, пропали без вістки, вилетівши минулої суботи з місцевості Маші у східній Африці. Вислано за ними обсерваційний літак, який найшов їх у дикій околиці 40 миль на південний захід від Найробі. З причини тернових труднощів обсерваційний літак не міг осісти, однак його пілот доглянув перевернений літак і одну летунку, що давала знаки. З Найробі вислали самохід з харчами та знаряддями до направи ушкодженого літака.

— Міжнародний адресник. Нью-Йорське видавництво Макміліана видало перед новим роком міжнародний календар-адресник „Де хто є“, де поміщені прізвища з титулами та адресами 25.000 найвизначніших людей. При кожній особі подані ріжні інформації, здебільша записані з уст дотичної особи. Англійські й гіндуські князі та еспанські гранди мають безліч титулів. При гіндуських подане число їх жінок, авт і медалей.

— Подяка. Управа Т-ва Укр. Фонд Воєн. Вдовинь і Сиріт у Львові складає цю дорогою щирю подяку Хв. Союзові Українок у Львові його Філіям і Кружкам, усім повітовим Комітетам й тим Вп. Громадянам, що занялися переведенням збірки в користь воєнних вдов і сиріт по членах УГА в осени 1932 р.

З кіна.

Кіно „Апольо“: „Рай підлітків“.

Анні Ондра стає шораз славнішою світовою артисткою, завдяки дуже своєрідним рисам таланту. Вона створила оригінальний тип лялечки, з автоматичними руками, що одночасно проявляє невтомну енергію вистрибуючи якби під натиском притаєної пружини. Ондра це жіночий Чаплін. В оцій чеській фільмі маємо дуже добре складену історію молодого, неспівного гімназійного вчителя, типового книгогриза, що переходить муки у жіночій школі. Лямач дає прегарну креацию і глядачі не хотять вірити своїм очам, коли бачуть його останню метаморфозу. Фільма має багато гумору і дуже добрі ситуаційні сцени.

З друкарні Вил. Спілки „Літо“, Львів. Ринок 10